

طرح درسی حقوق مدنی ۵، دوره کارشناسی

نیمسال ۹۸-۹۹-۱

استاد: دکتر صفری

گروه حقوق خصوصی و اسلامی

مقدمه

بخش اول، نکاح

فصل اول: خواستگاری و نامزدی

مبحث اول: خواستگاری

مبحث دوم: نامزدی، شامل: استرداد نامه ها، استرداد هدایا، استرداد عکس ها، مرور زمان ناشی از به هم خوردن نامزدی

فصل دوم: شرایط صحت عقد نکاح

مبحث اول: اختلاف جنسی

مبحث دوم: اراده، شامل: نخست-وجود اداره (اشتباه، اکراه، تعلیق در ازدواج)؛ دوم - اظهار اراده (نحوه اظهار اراده، ثبت ازدواج، وکالت در ازدواج)

مبحث سوم: شروط ضمن عقد ازدواج

گفتار اول: شروط باطل (اول - شروطی که باطل است ولی مبطل عقد نیست)؛ (دوم - شروطی که باطل و مبطل عقد است)

گفتار دوم: شروط صحیح ، شامل: **اول** - شرط صفت؛ **دوم** - شرط نتیجه ؛ **سوم** - شرط فعل ؛ **چهارم** - شروط ضمن عقد مندرج در قباله های ازدواج

مبحث چهارم: اهلیت برای نکاح

گفتار اول: سن بلوغ، شامل: مفهوم شناسی بلوغ ، سن ازدواج در قوانین موضوعه ، ولایت در ازدواج صغیر

گفتار دوم: اجازه ولی ، شامل: پیشینه مسئله ، حدود ولایت ، طرح دعوا

گفتار سوم: نکاح صغیر ومجنون

گفتار چهارم: اجازه ی دولت برای نکاح با بیگانگان

فصل سوم: موانع نکاح

شوهر دار بودن ، در عده بودن (شامل: اقسام عده ، نکاح یا زنا در عده) ، استیفای عدد ، وجود قرابت معین ، مطلقه بودن به ۳ یا ۹ طلاق ، کفر ، لعان ، و احرام

فصل چهارم: آثار نکاح

مبحث اول: آثار مالی ، شامل : نفقه ، مهریه

مبحث دوم: آثار غیرمالی ، شامل: حضانت ، ریاست مرد ، بررسی مواد ۱۱۰۳ و ۱۱۰۴

بخش دوم ؛ انحلال نکاح

فصل اول: فسخ نکاح

اول: عیوب خاص ؛ دوم: تدلیس ؛ سوم: تخلف از وصف ؛ چهارم: اعمال قواعد عمومی فسخ

فصل دوم: طلاق

مبحث اول: تعریف

مبحث دوم: موجبات طلاق

مبحث سوم: شرایط و تشریفات ، شامل : اول- شرایط اساسی ؛ دوم- تشریفات

مبحث چهارم: آثار طلاق

مبحث پنجم: اقسام طلاق : گفتار اول: رجعی ؛ گفتار دوم: باین ، شامل: اول- خلع ؛ دوم- مبارات

فصل سوم: بذل مدت و انقضای مدت

بسمه تعالی

طرح درس فلسفه حقوق ، دوره مقدماتی ، کارشناسی حقوق

استاد : دکتر صفری

گروه حقوق خصوصی و اسلامی

نیمسال دوم ۹۸-۹۹-۱

-مفهوم شناسی فلسفه حقوق

-واژه شناسی فلسفه

-نسبت آن با فلسفه یونانی

-تمایز از فلسفه محض و هستی شناسی

-مراد از فلسفه مضاف

-ماهیت فلسفه حقوق : عقلی یا عقلایی یا استقرائی یا نقلی

-تاثیر هستی شناسی در فلسفه حقوق

-آشنایی اجمالی با مباحث فلسفه حقوق

-مبانی حقوق

-مبانی فلسفی (هستی شناختی) ، بررسی قلمرو هستی ها و امکان عقلی آزادی بدون قید

-مبانی کلامی ، نسبت دیدگاههای توحیدی با نظریات لیبرالیستی

-مبانی معرفت شناختی ، امکان وصول به حقیقت و بررسی دیدگاههای نوظهور سوفسطایی و شکاکان

-مبانی انسان شناختی ، نسبت این مبانی با اومانیزم تجربه گرای جزءنگر

-مبانی ارزش شناختی

-مبانی روش شناختی

-مبانی دین شناختی ، بررسی و نقد جمع میان دینداری موحدانه با دیدگاههای لائیسیتته و سکولاریته

-غایت شناسی حقوقی

-محدودیت یا ابدیت غایی

-علت شناسی گزاره های حقوقی

-تحسین و تقبیح عقلی

-مفاهیم حسن و قبح

-مرجع تشخیص حسن و قبح

-ذاتی یا عرضی یا اعتباری بودن حسن و قبح افعال انسانی

-عقلی یا شرعی و قانونی بودن حسن و قبح و ادله مثبتان و منکران

-بررسی تلازم میان احکام عقلی و احکام شرعی یا قانونی

-در صورت پذیرش تلازم فوق الذکر ، بررسی دلایل اختلاف آراء و نظریات حقوقی

- قانون خوب ، چه قانونی است؟

-ابتناء احکام بر مصلحت ها ویا مفسده ها

- مراد از مصلحت و مفسده

-تمایز مصالح و مفاسد نفس الامری از مصالح و مفاسد مرسله و موقتی

-نسبت مصلحت و مفسده با لذت و رنج

-نسبت مصلحت و مفسده با منفعت و خسارت

-نسبت منفعت و خسارت با لذت و رنج

-منشأ و مرجع تشخیص مصلحت و مفسده

-معرفت شناسی حقوقی

شناخت چیست؟

- شناخت تجربی و استقرائی ، شناخت عقلی ، شناخت نقلی

- نفی علوم عقلی و شهودی و وجدانی و وحیانی در اندیشه جزءنگر تجرب گرا

- نقد گزاره شناخت شناسی تجربی پوپر درباره حقیقت

- نقد گزاره معرفت علمی پوپر

- ابزار شناخت حقوق چیست؟

- تأملی در نامگذاری رشته های علمی و دانشکده ها

- منابع نظامهای حقوقی

- نسبت قانون و عرف ، نقدهای وارد بر دیدگاههای عرف محور (در برابر قانون محور)

- منابع شناخت حق و تکلیف

- آثار شناخت حق و تکلیف

- آیا جهل به قانون رافع مسئولیت است؟ (نگاه فلسفی)

- بررسی پرسش فوق در نظام حقوق موضوعه و نظام حقوق دینی

- قاعده اشتراک احکام چیست؟

منطق و روش حقوقی

- منطق وضع و تصویب مقررہ ها ، مراحل وضع و تصویب عرفی و شرعی

- منطق تفسیر قوانین

- نقد مکاتب تفسیری حقوق از منظر غایت شناسی حقوقی

- نقد مکاتب تفسیری حقوق از منظر نیروی الزام آور در نظامهای حقوقی

- لزوم تناسب منطق حقوقی با الزامات حقوقی، بررسی مسئله لزوم انتشار عمومی قوانین

- آیا هدف وسیله را توجیه میکند؟

- آیا وضع گزاره های حقوقی دارای مفسده ، جهت دفع افسد، عقلا جایز است؟

-جمع‌بندی اولیه از تاثیر پذیرش مبانی و مقدمات حقوقی در تشکیل و تفسیر نظام حقوقی

بخش نخست: شناخت نظامهای حقوقی معاصر از منظر فلسفه حقوق

-شناخت نظامهای حقوقی، مقدمه ضروری برای شناخت مکاتب حقوقی

-مقایسه نظامهای حقوقی از منظر تأثیرگذاری در گزاره های حقوقی (نگاه فلسفه حقوقی)

-هدف از نظام شناسی؛ بررسی امکان تطبیق یا تداخل اجزای نظامهای حقوقی در یکدیگر

-ارکان و عوامل پنجگانه تمایز نظامها

-توجه به خصائص متخصصان حقوق مقایسه ای که قائل به تمایز نظامها هستند

-رکن نخست : مبانی تئوریک نظامهای حقوقی ، اعم از مبانی هستی شناختی ، مبانی کلامی ، مبانی معرفت شناختی ، مبانی ارزش شناختی

- لیبرالیسم و اومانیسیم به عنوان دو مبنای اصلی فلسفی-کلامی در نظامهای رومی-ژرمنی و کامن لا

-آثار حقوقی لیبرالیسم ، آزادی قراردادی و نتایج آن

-تفاوت مبنای لیبرالیستی با سوسیالیسم ، فردگرایی افراطی در مقابل جمع گرایی افراطی

-تفاوت مبنای لیبرالیستی با مبانی توحیدی ، نفی افراط در فردگرایی ، همراه با باور به سعادت‌مندی فردی و اجتماعی و تأثیر و تأثر متقابل آن دو بر یکدیگر

-مراد از اومانیسیم تجربه گرای جزءنگر

-آثار نگاه اومانیستی در حقوق

-تعارض و تقدم منافع فردی یا اجتماعی

-نفی انسان محدود ، قانونگذاری برای سیر بی پایان انسان

-فرض قطعی و عقلی وجود حد و چهارچوب برای افعال انسانی در تمام نظامهای حقوقی

-اختلاف در نوع و کیفیت و کمیت و منشأ و مرجع صالح برای این حدود و ثغور حقوقی است

-منشأ صلاحیت وضع قانون در چه چیزی و کجاست؟

-اصل عدم ولایت از یک سو ، و ضرورت تن دادن به نظام حقوقی از سوی دیگر

-نگاهی به حقوق طبیعی و نقدهای آن

-نگاهی به پوزیتیویسم حقوقی و نقدهای آن

-دلیل ترجیح یک مرجع صالح بر دیگران چیست؟

-نگاهی به نظریه قرارداد اجتماعی ژان ژاک روسو و نقدهای آن

-نگاهی به نظریه دموکراسی و نقدهای آن

-نگاهی به نظریه قدرت و نقدهای آن

-نگاهی به مبنای توحیدی و ادله آن

-ضرورت عقلی و قطعی تعیین مبنای صلاحیت تقنینی پیش از ورود در بحثهای ماهوی حقوقی

-نقد اومانيسم حقوقی از منظر نسبت انسان با خودش در چند مسئله :

-خودکشی ، اتانازی، اهدای عضو ، رضایت به جرح و نقص عضو ، ورزشهای صدمه زا ، مالکیت حقیقی و اعتباری ، همجنسگرایی ، روابط نامشروع ، سقط جنین ، فروش جنین ، شبیه سازی انسانی و ...

-نقد مبنای لیبرالیستی و اومانيستی از منظر محدودیتهای اراده اشخاص در نظامهای حقوقی

-ممنوعیت نامشروع بودن جهت معامله در اعمال حقوقی (بند ۴ ماده ۱۹۰ ق.م.)

- نقد دو مبنای مذکور از منظر ضرورت یکپارچگی و

غایتمندی نظام منسجم حقوقی ، نفی جزیره نگری حقوقی

- تعریف نظام حقوقی

-عناصر تشکیل دهنده یک نظام حقوقی

-غایتمندی حقوقی

-لزوم رعایت تعلیل حقوقی : تحسین و تقبیح حقوقی ، مصلحت و مفسده افعال

رکن دوم ، ساختار نظامهای حقوقی

-در اعمال حقوقی ، محوریت تعهد در حقوق فرانسه و محوریت سبب آثار حقوقی در حقوق ایران و اسلام

- در ضمانات قهری ، تعریف واحد حقوق فرانسه از مبانی ضمانات قهری ، و تقسیم و تعاریف متعدد از مبانی و عناوین ضمانات قهری در حقوق ایران و اسلام

-ایرادهای متعدد به ادبیات حقوقی موجود بجهت عدم رعایت همین ساختار حقوقی:

الف- از منظر تعریف عقد ، اقسام آن ، شیوه های انحلال (به ویژه در مثل نکاح و طلاق و جدایی فیزیکی و روحی و اخلاقی)

ب- از منظر اقسام ضمان قهری و مبانی و ارکان و آثار متعدد و مختلف آنها و تداخل اسباب و اقسام ضمانات ، به ویژه از طریق التقاط برخی نهادهای حقوقی مانند دارا شدن بلاجهت

ج- از منظر تبیین و تشخیص و تعیین تکالیف فردی و اجتماعی مبتنی بر همکیشی و هم آیینی در حقوق ایران و اسلام در مثل وقف و وصیت و ارث و حقوق بانوان و حقوق جزایی و